

Всеки, който пожелае безпристрастно и сериозно да изследва състоянието на душата си, ще види в нея недъга на безчувствието, ще види обширността на неговото значение, ще види неговата тежест и важност, ще осъзнае, че той е проява и свидетелство за мъртвостта на духа. Когато пожелаем да се заемем с четене на Словото Божие, каква скука ни напада! Как всичко, което четем, ни изглежда трудноразбираемо, незаслужаващо внимание, странно! Как искаме по-скоро да се освободим от това четене! Защо е така? Защото не съчувстваме на Словото Божие.

Когато застанем на молитва, каква сухост и хладност усещаме! Как бързаме да завършим нашето повърхностно, изпълнено с разсеяност моление! Защо е така? Защото сме чужди на Бога: ние вярваме в съществуването на Бога с мъртва вяра; Той не съществува за нашето усещане. Защо сме забравили за вечността? Нима сме изключени от числото на онези, които трябва да встъпят в нейната необятна област? Нима смъртта не стои пред нас лице с лице, както стои пред другите хора? Защо е така? Защото с цялата си душа сме се предали на веществото, никога не мислим и не желаем да мислим за вечността, загубили сме скъпоценното предчувств-

вие за нея, придобили сме лъжливо усещане за нашето земно странстване. Това лъжливо усещане ни представя земния живот като безкраен. Ние дотолкова сме измамани и увлечени от лъжливи усещания, че съобразно с тях преценяваме всичките си действия, принасяйки способностите на душата и тялото в жертва на тлението, и никак не се грижим за очаквания ни друг свят, макар че неизбежно трябва да станем негови вечни жители. Защо от нас, като от извор, се източват празнословие, смехословие, осъждане на ближните, остри насмешки над тях? Защо прекарваме без отегчение много часове в празни увеселения, не се насищаме в тях, стремим се да сменяме едно занимание с друго, а и най-кратко време не искаме да посветим на изследване на своите съгрешения, на плач за тях? Защото сме придобили съчувствие към греха, към всичко суетно, към всичко, с което се въвежда грехът в човека и с което се запазва, защото сме изгубили съчувствие към всички упражнения, въвеждащи, умножаващи и запазващи в него богоприятните добротеди. Безчувствието се насажда в душата от враждебния на Бога свят и от враждебните на Бога паднали ангели, със съдействието на нашето разположение. То се усилва и укрепява от живота според началата на света, от следването на своите паднали разум и воля, от оставянето на служенето на Бога и от небрежното служене на Бога. Когато безчувствието се забави в душата и стане нейно качество, тогава светът и светоуправниците поставят на камъка своя печат. Този печат се състои в общуването на човешкия дух с падналите духове, в усвояването от него на впечатленията, предизвикани от падналите духове, в подчинението на насилственото влияние и господство на отхвърлените духове.